

Aan:
de voorzitter en leden
van provinciale staten van Drenthe

Assen, 14 oktober 2004

Ons kenmerk 42/6.22/2004009968

Behandeld door mevrouw C. Scholten-van der Scheer (0592) 36 57 26

Onderwerp: Nadere toelichting inzake statenstuk 2004-152, Noordelijk ambitiestatement Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO) 2004-2007

Geachte voorzitter/leden,

In de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen van 4 oktober 2004 hebben wij toegezegd helder en concreet aan te geven wat LvDO in de komende jaren voor Drenthe gaat betekenen.

Positie van Leren voor Duurzame Ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling is een belangrijk uitgangspunt voor het overheidsbeleid in het algemeen. Het kabinet heeft in juli 2003 daarvoor het Actieprogramma duurzame ontwikkeling, genaamd Duurzame daadkracht, vastgesteld. Dit actieprogramma van het Rijk is opgebouwd uit een twintigtal illustratieprogramma's. Het programma LvDO is een van de illustratieprogramma's. LvDO helpt burgers en beslissers een duurzame afweging te maken. Het Rijk geeft hiermee aan dat ze leren, als instrument om te komen tot duurzame ontwikkeling, serieus neemt. De vorm waarin het noordelijk ambitiestatement is opgesteld, is bepaald door het format dat het Rijk aan de provincies heeft opgelegd. Dit is inclusief de beschrijving van de drie pijlers.

In het noordelijk ambitiestatement wordt beschreven op welke wijze de drie noordelijke provincies de komende jaren vorm en inhoud gaan geven aan het leren. Er staat dus niet precies welke inhoudelijke projecten wij gaan uitvoeren. Dat laten wij afhangen van wat burgers en andere overheden aandragen. Wel hebben wij vijf thema's benoemd die wij als drie noordelijke provincies belangrijk vinden.

Wat merkt de burger ervan

Zoals u weet gaat verandering van gedrag in een meer duurzame richting niet vanzelf. Als financiële prikkels en straffen ontbreken, is gedragsverandering een kwestie van lange adem. Dat wil niet zeggen dat burgers, of ten minste een aantal van hen, niet bereid zijn om duurzamer te gaan handelen. LvDO wil juist deze burgers een handvat bieden om medestanders te vinden en samen tot een gedragen oplossing van problemen te komen.

Voorbeelden uit het vorige programma Leren voor Duurzaamheid

LvDO is een vervolg op het vorige programma. Dit programma Leren voor Duurzaamheid heeft een aantal goede voorbeelden opgeleverd¹.

- De aanpak van de zwerfafvalproblematiek in de wijk Bargeres. Via basisscholen werd het zwerfafvalprobleem gekoppeld aan betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van de wijkbewoners.
- In een project in het Hunze-gebied is ook weer via de basisscholen gewerkt aan de gevolgen van de functieverandering van het gebied. Welke gevolgen heeft dit voor de leefbaarheid van de kleine kernen, de landbouw, de natuur, de recreatie en de verandering van hun leefomgeving.
- In het Roekenproject van de gemeente De Wolden is een gevoelig onderwerp bespreekbaar gemaakt. Heel veel verschillende partijen hebben om de tafel gezeten. Dit heeft geleid tot een roekenbeheerplan dat in samenwerking met de buurgemeenten wordt uitgevoerd.
- Ook in het voortgezet onderwijs hebben vele scholen dankbaar gebruikgemaakt van de materialen en lessen uit het project Scholen voor duurzaamheid, bij u wellicht bekend van de educatieve evenementen bij respectievelijk de NAM in 2003 en de Gasunie in 2004². Scholieren hebben zich in de klas gebogen over bijvoorbeeld de vraag: hoe ziet een duurzaam recreatiebedrijf eruit of welke toepassing is er voor waterstof als brandstof? Tijdens de educatieve evenementen hebben de scholieren hun plannen aan deskundigen uit het bedrijfsleven en de overheid voorgelegd. Jongeren leren werken aan echte dilemma's en bedrijven leren door de frisse blik van jongeren anders naar de problemen en kansen van duurzame ontwikkeling te kijken.

Kansen voor nieuwe projecten

Wij zoeken projecten die door het veld belangrijk gevonden worden. Dat kan een buurtvereniging zijn, maar ook een gemeente of een ondernemers- of landbouworganisatie. Zolang projecten maar gaan over leren hoe men in specifieke situaties duurzamer kan handelen. En dan niet vanuit één perspectief (dimensie) maar multidisciplinair, een afweging vanuit meerdere invalshoeken, dus in samenwerking met meerdere partijen.

De bedoeling is dat de projecten uit LvDO bijdragen aan versterking en inbedding van duurzame ontwikkeling, zoals dat vanuit andere kaders al wordt ingezet. Om een voorbeeld te noemen, uw staten willen een vervolg geven aan de klimaatconferentie.

¹ zie hiervoor ook de evaluatie Leren voor duurzaamheid 2000-2003 of www.bargers.org/wenswijk

² zie ook www.scholen-voor-duurzaamheid.nl/groningen_friesland_drenthe

Daarbij wilt u scholen voor voortgezet onderwijs betrekken. Dankzij het project Scholen voor duurzaamheid, staat het voertuig gereed om op betrekkelijk eenvoudige wijze met jongeren van gedachten te wisselen. LvDO versterkt op deze manier het doel burgers bewust te maken van klimaatverandering en de weg te bereiden om aan een oplossing te werken.

Organisatie

Zoals in de vergadering al door de fractie van GroenLinks is opgemerkt, is het noordelijk ambitiestatement een procesdocument. Hierin hebben wij met name op verzoek van het Rijk aangegeven hoe wij het programma in Noord-Nederland gaan organiseren. Wellicht wekt dit de indruk dat er een zware organisatiestructuur op wordt gezet. Dat is niet het geval. De genoemde drie provinciale coördinatoren bijvoorbeeld zijn de reguliere beleidsmedewerkers duurzaamheidscommunicatie van de provincies. Met name omdat wij tot doel hebben nieuwe partners te bereiken, die wellicht geen professionele organisatie achter zich hebben staan, hebben wij gemeend te moeten zorgen voor ondersteuning van deze partijen (genoemde programmacoördinator en secretariële ondersteuning). Dit wordt vormgegeven in een project en buiten de provinciale organisaties geplaatst om belangenverstrengeling van projectvoorbereiding en advisering van gedeputeerde staten te vermijden.

De adviesgroep wordt in het leven geroepen op verzoek van de stuurgroep van het Rijk om de inbreng van lagere overheden en maatschappelijke organisaties in het besluitvormingstraject te waarborgen. De adviesgroepleden krijgen hiervoor geen vergoeding. Ook dit valt onder het reguliere werk. Projecten moeten verder volgens de gebruikelijke procedures worden aangevraagd, beschikt en afgerekend. Meer organisatie zit er niet in het programma.

Meetbaarheid en evaluatie

Wij begrijpen dat u graag zou willen zien wat het effect van gedragsbeïnvloeding via het programma LvDO is op de doelen die wij met duurzame ontwikkeling nastreven, zoals vermindering van CO₂-uitstoot. LvDO is echter bedoeld om de afweging voor duurzame ontwikkeling zorgvuldig en bewust te kunnen maken. Daarmee wordt de uitkomst duurzamer in het algemeen. Dat hoeft niet altijd te betekenen dat de CO₂-uitstoot door die specifieke oplossing daalt, omdat CO₂ slechts één van de componenten van duurzaamheid beslaat.

In de uitvoeringsprogramma's zullen wij aandacht besteden aan indicatoren voor duurzame ontwikkeling en de relatie met gedragsbeïnvloeding. Er is echter geen directe relatie tussen gedragsbeïnvloeding en de effecten op duurzame ontwikkeling en bijvoorbeeld CO₂-uitstoot. De Sociaal-Economische Raad (SER) heeft het kabinet al in 2002 geadviseerd een set van indicatoren op te stellen ten behoeve van de meetbaarheid van duurzame ontwikkeling³. Indicatoren en streefcijfers toevoegen aan het noordelijk ambitiestatement geeft op dit moment slechts de schijn van duidelijkheid. Wel zullen wij op projectniveau aangeven volgens welke criteria er effect gemeten wordt.

³ Zie ook het SER advies bij de NSDO, nummer 02/07

Wij hopen u hiermee voldoende duidelijk gemaakt te hebben wat LvDO voor Noord-Nederland kan betekenen. Mocht u nog meer voorbeelden willen zien, dan verwijzen wij u graag naar de leeskamer voor evaluatie van Leren voor Duurzaamheid 2000-2003 of naar de website www.lerenvoorduurzaamheid.info waar u voorbeelden uit heel Nederland kunt vinden.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

cs/coll.